

Item: 3720

Kiad sor: 08/25/1989 22:02:02

Om Fejléc: kiad rvk1028 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Beszélnek a menekültek

Hír:

Köln, 1989. augusztus 25. (DLF) - Május eleje óta, amikor a nyugati sajtó kitörő örömmel jelentette, hogy Magyarország hozzálátott a vasfüggöny eltávolításához, csak idő kérdése volt az NDK Nyugatra vágyó polgárainak áradata. Jelenleg az NDK mintegy 200 ezer lakója tartózkodik Magyarországon. Hogy közülük hányan fognak akár ötödször vagy nyolcadszor is nekivágni az egyes helyeken szigorúan, másutt kevésbé szigorúan őrzött osztrák határnak, senki sem tudná megmondani. Egyes becslések szerint 10 ezren. Mindenesetre eddig több mint háromezren jutottak át Ausztriába, és onnan igen gyorsan a Szövetségi Köztársaságba.

A hét végén Nyugatra jutott NDK-menekültek közül néhányan a vesztfáliai Schöppingenben számoltak be Magyarországon töltött napjaikról, menekülésük előzményeiről és körülményeiről munkatársunknak, Romhányi Istvánnak.

- Úgyszólván egyenesen a határhoz autóztunk. Körülnéztünk. A falubeliek látták ezt, valaki mutatta: arra van a határ. Majd kézjelekkel magyarázta, hogy kövessük. Amikor egy eldugottabb helyre érkeztünk, kézzel lábbal elmagyarázta, hogyan is juthatunk át a határon. Azt gondoltuk magunkban, a magyarok nagyon nyitottak ügyünk iránt, megértőek, de így utólag meg kell állapítanunk: nem egészen így volt.

Aznap este egy másik falunál akartuk megkísérelni a határátlépést. Autónkat egy paraszt telkén állítottuk le. A kutyák hangosan ugattak. A férfi kinézett az ajtón. Mivel korábbról jó emlékeink voltak a magyarokról, nem gondoltunk semmi rosszra. Hasonló helyzetben mi is megértést tanúsítanánk, gondoltuk magunkban, és útnak indultunk. Két órát gyalogolhattunk a sötétben. A szúnyogok össze-vissza csipkedtek bennünket. Már azt sem tudtuk, hol járunk. Aztán egy osztrák falu fényeit láttuk. Gondoltuk, sikerült. Eliszonyodtunk, amikor két magyar határőr lépett ki a bokrok mögül. Egy farkaskutyát vezettek pórázon. (folyt.)

Item: 3721

Kiad sor: 08/25/1989 22:08:37

Om Fejléc: kiad rvk1029 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Német menekülők - 1. folyt.

Hír:

Ránk kiáltottak. Nem értettük őket. Gesztikulálásukból azt vettük ki, hogy le kell térdelnünk. A kutyáról levették a szájkosarat. Fél órát kellett térdelnünk. A szúnyogok majd agyoncsíptek bennünket. Aztán megérkezett egy dzsip. A legszörnyűbb az volt számunkra, hogy nem bántak velünk emberhez méltóan.

Kinevettek, szórakoztak rajtunk, hogy belesétáltunk a csapdába. Így utólag egyértelműnek látszik, hogy az a polgár árult be minket, akinél leállítottuk az autónkat.

Az őrségen három és fél órát töltöttünk el. Megnyugtatott a tudat, hogy az első alkalommal még nem pecsételnek be az útlevelebe. Azonban megfenyegettek, hogy a második kísérletnél bepecsételnek, és értesítik az NDK nagykövetségét. Féltünk és nem akartuk terhelni a gyermekeket még egy ilyen szökési kísérlettel.

- A család információkat gyűjtött. A hölgy nővére férjével együtt Pestre utazott.

- Elterjedt a hír, valami lóg a levegőben, Sopronban valami rendezvényre készülnek. Mondtuk magunkban, mi is részt veszünk ezen. Egy nyugati autóval mentünk Sopronba. Féltünk, hogy az NDK-s autót esetleg megállítják. Amikor megérkeztünk, láttuk, hogy sok NDK-s gyűlt össze. Csak abban reménykedtünk, hogy a megfelelő pillanatban mindnyájan ugyanazt tesszük. Így is történt végeredményben. 14 óra körül az összes NDK-s elindult az osztrák határ felé. Út közben magyar határőröket is láttunk, akik azonban nem avatkoztak közbe.

Miután rossz tapasztalataink voltak, azt hittük, hogy vízágyúkat állítanak fel, vagy szétzavarják a tömeget. Az elsők között voltunk. Ott álltunk a bezárt kapunál. Egyesek azt mondták: ennyi volt az egész. Csupán egy séta. Az osztrákok a túloldalon biztattak, nyissátok ki a kaput. Aztán valaki ki is nyitotta. Én a két lányom kezét fogtam, a férjem utánunk jött valahol. (folyt.)

Item: 3722

Kiad sor: 08/25/1989 22:13:53

Om Fejléc: kiad rvk1030 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Német menekülők - 2. folyt.

Hír:

Ahogy áthaladtunk a kapun, mindnyájan nagyon meghatódtunk, sírtunk, s csak azt láttuk: sikerült. Boldogok voltunk. Az elhatározás már régen élt bennünk. Játszottunk azzal a gondolattal is, hogy kérvényezzük a kiutazást, de a polgárokat nagyon elbizonytalanították az állambiztonsági szervek. Azt sem tudtuk, hogy egyáltalán kijut-e még egyetlen NDK-polgár is, vagy hogy mennyi ideig kell várunk. Nem vagyunk a legfiatalabbak, nem volt időnk, hogy hét évet várjunk. Végül is ezért határoztuk el, hogy Magyarországon keresztül megyünk a Szövetségi Köztársaságba. Az életünket nem akartuk kockára tenni. Tudtuk, hogy Magyarországon nem lőnek le minket, illetve hogy nem zárnak minket börtönbe.

- A hölgyet és családját Magyarországon kellemetlen meglepetések is érték, mégis ...

- Magyarország különben nagyon tetszett nekünk. Különösen Budapest. El kell mondjam, nagyon szívesen utaznánk újra Magyarországra nyaralni. Ez most nem volt nyaralás, ez kaland és stressz volt az elejétől a végéig. Szépnek találjuk a magyar tájat, az emberek barátságosak, vendégszeretőek, kivétel mindenütt akad.

- Második beszélgetőpartnerem egy Karl-Marx-Stadt környékéről származó, negyven év körüli férfi volt, aki családjával menekült. Csak magyarországi nyaralásuk alatt döntötték el, hogy Ausztriába szöknek. Példájuk talán egyedi eset? Vagy ez a jelenség tömegpszichózisnak tekinthető a Magyarországon nyaraló NDK-állampolgárok között?

- Biztos, hogy sok személyt érint, akik a társadalmi funkcióik és foglalkozásuk miatt eddig visszariadtak a kiutazás kérvényezésétől, mert el akarták kerülni a megtorlást. Szerintem igen magas azoknak az aránya, akikben Magyarországon ötlött fel a menekülés gondolata. A határt most átlépő személyek között igen magas az értelmiségiek aránya. Sok az orvos, mérnök, akik menekülésük előtt nem kérvényezték a kiutazást. Nem akarták, hogy eltiltsák őket foglalkozásuktól. (folyt.)

Item: 3723

Kiad sor: 08/25/1989 22:20:18

Om Fejléc: kiad rvk1031 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Német menekülők - 3. folyt.

Hír:

Mi a Balatonon nyaraltunk. Augusztus 18-ikán Pestre utaztunk, és felkerestük a zugligeti templomot, ahol a Máltai Segélyszolgálat menekülttábora van. Egy nappal a piknik előtt érkeztünk meg, így rövid volt az idő ahhoz, hogy döntsünk. Ráadásul lekéstük az indulást. Persze azt sem szabad elhallgatni, hogy bizalmatlanok voltunk a keletnémet állambiztonsági szervek tevékenysége miatt. Emiatt sokan el sem indultak Sopronba, hanem ki akarták várni, hogy mi történik.

Elhatároztuk aztán, hogy egy hasonló akciót, hasonló nagyságrendű akciót hajtunk végre Magyarország nemzeti ünnepén. Úgy véltük, mennél több résztvevő jön össze, annál biztosabb a határátlépés. Végül is jó sokan összeverődtek. 20 személyautónk volt. Nem sokkal 12 után indultunk el, külön csoportokban. Szentgotthárdnál talákoztunk újra. Mellékutakon egészen a határig autóztunk. Az örtoronynál megállítottuk a kocsisort és, átszöktünk a határon. Két határőr jött utánunk. Lőttek is, de ez csak figyelmeztető lövés volt. Az örtoronyból ránk kiáltottak ugyan, de mivel csoportunk 70 főből állt, e kiabálásnak nem volt hatása. Erősnek éreztük magunkat a csoportban. Szerintem a munkaképes lakosság 30-40 százaléka lenne képes hasonló lépésre.

A csoportban, amelyikkel menekültünk, sok olyan ember volt, akik jelentősebb nagyságrendű tulajdont hagytak vissza. A materiális érték nem lehet minden. Ezek az emberek magasabbra értékelik a szabadságot, mint az anyagi javakat. Sok ember kisüzemet hagyott ott, mások családi házat, több járművet. Figyelembe kell azt is venni, hogy ezek az emberek, akik jelentős anyagi javakat szereztek, igen sokat teljesítettek a társadalom javára, és itt a Szövetségi Köztársaságban is azon fognak fáradozni, hogy teljesítményükkel hasonló jövedelemhez jussanak. (folyt.)

Item: 3724

Kiad sor: 08/25/1989 22:23:59

Om Fejléc: kiad rvk1032 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Német menekülők - 4. folyt.

Hír:

- Másrészt el kell mondanom, hogy az NDK-polgárokat pozitívan fogadták be Magyarországon, egyet sem diszkriminálnak közülünk. Az a benyomásom, hogy az előző évben rosszabbul bántak az NDK-polgárokkal, mint a szövetségi polgárokkal. Ebben az évben ez nem volt így. A Máltai Segélyszolgálat táborában eltöltött napok során is a magyarok különféle módon bizonyították szolidaritásukat. Egy család például egy zsák paprikát hozott, és jó néhány zsacsó paradicsomot, amit aztán szét is osztott a táborban. Feltűnő volt, hogy a magyarok tapsoltak, amikor autókönvojunk Szentgotthárdnál elhaladt. Szándékunk egyértelműen felismerhető volt.

- Következő beszélgetőpartnerem szavai azt tanúsítják, hogy nem mindegyik kiutazni vágyó NDK-lakos kísérelte volna meg többször is a tiltott határátlépést.

- A gondolattal már odahaza is játszottam, véglegesen azonban szombaton döntöttem. Azon a napon, amikor Sopronba utaztunk az ünnepségre. Ez volt az első menekülési kísérletem. Ha sikertelen lett volna, akkor ez lett volna az első és utolsó. Hazautaztam volna. Még egyszer nem kíséreltem volna meg. Elegendő időt hagytam magamnak. Vasárnap már otthon is lehettem volna, és hétfőn már el is tudtam volna menni dolgozni.

- Utolsó beszélgetőpartnerem egy 37 éves férfi volt.
Megkérdeztem: egyedül jött?

- Nem. A fiam is velem van. A konzulátuson mondták nekem, illetve feltették a kérdést: miért nem adtam be kiutazási kérvényt? Egyszerűen azt válaszoltam: azért nem adtam be, mert akkor rögtön elveszítettem volna szülői felügyeleti jogomat a fiam felett. (folyt.)

Item: 3725

Kiad sor: 08/25/1989 22:34:55

Om Fejléc: kiad rvk1033 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Német menekülők - 5. folyt.

Hír:

Gyakorlatilag egy hét napra szóló vízummal utaztam Magyarországra. Tudtam, hogy már nem térek vissza az NDK-ba. Voltak pillanatok, amikor bizonytalan voltam. Például akkor, amikor bezárt a nagykövetség, és amikor nem jutottam információkhoz. Amikor a Máltai Segélyszolgálat is bekapcsolódott, akkor megint felcsillant a remény. Aztán úgy alakult, hogy megkérdeztem egy volt NDK-st, aki jelenleg Hamburgban él: utazhatok-e vele Sopronig, a határig. Igent mondott. Összeszedtük a holmijainkat, két gépkocsival indultunk, egy Hondával és egy Moszkviccsal.

Gyakorlatilag egészen a soproni határállomásig autóztunk. Két kilométerre lehattunk az útlevelellenőrzéstől. A Moszkviccsot ott hagytuk. A hondás a 13 személyt két részletben majdnem a határig vitte, úgy 400 méterre lehattunk a határtól. Már sötét volt. Nem sokkal azelőtt több rakétát lőttek fel, ami kissé elbizonytalanított minket. A rakéták eléggé megvilágították a környéket.

Elhaladtunk egy benzinkút mellett, aztán az erdön keresztül 200-300 méterre a határállomástól lehattunk, amikor egyszerre azt hallottuk: Megállni! Megállni! Aztán lőttek. Kiabálás, kiáltások hallatszottak. Csak figyelmeztető lövések voltak. A határőrök elemlámpával kutatták át a környéket. Mi akkor már odaát voltunk. Azt hiszem, hogy láttak minket, de nem akartak feltartóztatni.

- A beszámolókat kedd este rögzítettem. Azok közül, akikkel beszélgettem, sokan már el is hagyták Schöppingent. Helyüket új jövevények foglalták el. +++